

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoči sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katol. školskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije. — Za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zaprete reklamacije so poštnine proste.

Slovenski Štajer hoče samoupravo.

Velepomembna je bila nedelja dne 13. t. m. Kdor bo pisal zgodovino bojev štajerskih Slovencev, bo gotovo zadel ob ta mejnik v našem razvoju in ga bo moral primerno označiti. Bila je res lepa nedelja, in S. K. Z. jo je lahko vesela, kajti takih uspehov, kot jih je dosegla, ni mogla pričakovati.

S. K. Z. je poslala v deželno zbornico trdno vrsto odločnih mož, kateri se ne dajo primerjati z zastopniki prejšnjih časov. Ti poslanci so kot pravi zastopniki slovenskega Štajerja čutili neznosnost razmer, v katerih živi ljudstvo, ki jim je odkazalo ta odlična zaupna mesta, in so zapričeli zgodovinsko važni boj za enakopravnost Slovencev v zeleni „Štajerski“.

Nemška javnost, navajena naše pohlevnosti in potrpežljivosti, je bila osupnjena. Zdelo se jim je neverjetno, da bi to hlapčevsko ljudstvo, ki je vedno tako mirno in hladno prenašalo nemško nadvlado, hotelo imeti kakih pravic. V svoji kratkovidnosti so se tolažili s tem, da nastop naših poslancev ni povzročilo ljudstvo, ampak samo vročerkovitost nekaterih narodnih prenapetosti. A motili so se silno. Motili so se tako, da se sedaj ne morejo trezno presoditi vsega položaja in zavzeti razmeroma primerno stališče. Spodnještajersko ljudstvo jih je pač s svojim odločnim nastopom zadnje nedelje popolnoma iznenadilo in z enim mahljajem dokazalo lažljivost in neresničnost vseh njihovih trditvev. Vse to je prišlo v najširšo javnost in povzročilo preobrat v naziranju vseh pošteno mislečih.

Kako pa sedaj?

Tisoči in tisoči zavednih volilcev so se odločno izrekli za obstrukcijo slovenskih poslancev, dokler se korenito ne spremeni krivični način vladanja nestrpnemu nemški večini. Zadnja nedelja je gotovim krogom, ki se navadno odlikujejo po brezprimerni zagrizenosti, pač gotovo dokazala, kako so vsa njihova zagovarjanja in dosledno tudi vsi njihovi zaključki nepra-

vilni in neumestni, in jih na podlagi suhih dejstev prepričala, da stoji vse slovensko spodnještajersko ljudstvo, bolj kakor kdaj prej, enotno in združeno za svojimi poslanci.

Tako stoji razmere in nič drugače. Vsa zavijanja in slepljenja nemških listov nič ne pomagajo in ne morejo na stvari sami nič spremeniti. Neizprosno dejstvo, slavna gospodujoča nemška večina, je: Slovensko štajersko ljudstvo zahteva radi mnogobrojnih krivic, s katerimi ga je osrečevala in ga še osrečuje nasilna nemška večina, popolno samoupravo za Sp. Štajer. Ako je golovim ljudem prav ali ne, to je nujna zahteva našega ljudstva in dosledno tudi naših poslancev, in s tem mora vsakdo računati. Da se preko slovenskega ljudstva ne gre na dnevni red, tega brz-kone največji zaručnik ne bo mislil, zato je pač treba računati z geslom: Proč od Gradea!

Ljutomer.

Vaupotičevi prostori natlačeno polni. Pristaši Kmečke zveze in tudi pristaši drugih strank so prihiteli iz celega Murskega polja na shod. Zborovanje je vodil kmet Kardinar iz Krapja.

Deželni poslanec dr. Korošec je izvajal: Poslali ste nas v Gradec, da delamo za gospodarske, narodne in prosvetne težnje slovenskega ljudstva. Ne da bi molčati, ste nas volili, ampak, da bi govorili; ne da bi krivice mirno sprejemali, ampak da bi jih pogumno odbijali, ne da bi napade voljno trpeli, ampak da jih brezobzirno zavračamo. V Gradec nismo šli moledevat, ampak zahtevati.

Kadarkoli so hoteli Nemci nam škodovati, smo povzdignili svoj glas. In to so skušali velikokrat. Nemška večina je prepojena od brezmejnega strastnega sovraštva proti vsemu, kar je slovenskega. In v tem sovraštvu ne razločuje več, kaj je nujno potrebno in kaj je samo koristno. Bednim je odrekala podpore, za nemška napadalna društva je metala denar pri oknu ven, za nemške ljudi je imela večina vse, za slovensko ljudstvo mnogokrat le grde psovke.

Najmirnejšemu človeku je morala ob takih dogodkih zavreči kri, in le oni, ki nimajo niti krvi niti časti več v sebi, so po časnikih zamogli obsojati naše odbijanje nemške brezstidnosti.

Na višek drznosti pa se je povzpela nemška večina takrat, ko je prinesla zakonski predlog, s kate-

rim je hotela dobiti v svoje roke deželni šolski svet in nam ugrabiti še par slovenskih okrajnih šolskih svetov; ko je hotela nasilnim potom oropati slovensko občino za kos naše zemlje; in ko je vsemu temu na vrh hotela s spremembo pravilnika nam nadeti še nagobčnik, da bi morali mirno gledati, kako reže nemška večina z neusmiljeno roko rane na telesu slovenskega ljudstva, tedaj je bila mera polna. Tega slovenski poslanci nismo mogli dopustiti, to bi bilo proti vsemu našemu naziranju, to se je vstavljalo našemu prepričanju. Vsled tega smo prijeli za deželni voz ter rekli: Ne boste peljali naprej, dokler ne odstopite od nakan, s katerimi hočete sedaj slovensko ljudstvo tako po zločinsko oškodovati.

In danes stojimo vsi poslanci pred svojimi volilci. Danes ne prosimo za zaupanje, ampak danes vprašamo ljudstvo mirno in hladno: Ali nam zaupa ali ne? Ali odobruje naš boj? Ali hoče iti z nami v tem boju? Z nami tudi v slučaju, da bi posamezniki trpeli škodo? Z nami do trenutka, da si izvojujemo za Sp. Štajer pravico, odločevati sami o naših potrebah in željah.

Navzoči so z viharim odobravanjem pokazali, da hočejo vstrajati ob strani slovenskih poslancev do skrajnosti. Izreklo se je Slovenskemu klubu popolno in neomejeno zaupanje, ter se odobrila njih taktika.

Gornja Radgona.

Po rani maši smo se zbrali v sobi bralnega društva na zborovanje. Videli smo med zborovalci najuglednejše moške našega okraja, med njimi tudi načelnika okrajnega zastopa gospoda A. Terstenjaka. Shodu je predsedoval naš vrli kmet gospod J. Pelc.

Deželni poslanec dr. Korošec je v daljšem govoru opisoval, s kakimi nameni so šli naši poslanci v deželno zbornico in kako so tam našli pri nemški večini vedne ovire, v zadnjem času pa je večina nastopila naravnost napadljivo proti Slovincem. Poslanei, da branijo obstoj in čast svojega naroda, so morali nastopiti z obstrukcijo. Danes so pred narodom, da izvejo njegovo sodbo.

Zborovalci so z navdušenjem odobrili nastop slovenskih poslancev v Gradcu ter jim izrekli svoje popolno zaupanje.

St. Peter pri Mariboru.

Po rani maši se je do 200 mož zbralo v šoli, kjer je gospod župnik Štraki s pozdravom na mnogoštevilne navzoče otvoril zborovanje.

PODLISTEK.

Za zasluškom.

Ljudje so po popoldanski službi božji prišli iz cerkve in se razpršili po trgu, zbirajoč se tu in tam v večje grude... Naj se na primer vstavi dvoje ljudi in začne govoriti, takoj pristopi tretji in četrti, vsaki bi rad slišal, kaj neki govori. Radovednost ljudi leži že v njih naravi.

Tudi sedaj so grude mladih fantov, ki se živo o nečem pogovarjajo, obkolili starejši gospodarji in ženske, vsak pa nastavlja ušesa in odpira usta, da bi vsaj nekaj vjel od cele govorice.

„O čem se pa tako pogovarjajo?“ vpraša stara ženska, ki je ravno prišla, poleg stoječo botro.

„O svojem odhodu, moja ljuba, hej!...“

„Ti vsi torej odhajajo za zasluškom... kdo pa ostane tu v vasi?“

„No, vprašajte jih! Zunaj vendar nekaj prisluzijo, tu je pa beda povsod. Komaj za sol zadostuje, kaj šele za živež in obleko...“

„Res je...“ je potrdila botra.

Med tem je pa sredi zbranih postaven fant pri povedoval na široko, kakor je on slišal od Jakoba Gresjaka, ki je bil v Pešti, kako tam dobro plačujejo delo, kako je tam prijetno življenje itd.

„Tam jedo samo slanino in bel kruh.“

Nekaj gospodarjev se je obližnilo. Bel kruh — to je pri njih sploh nekaj okusnega. Navajeni so na ovseni kruh, kadar kupijo na sejmu zemljo, če jim preostane kak krajcar od neizogibnih izdatkov — tedaj je v bajti veliko veselje!

„Kdaj pa pravzaprav odidete?“ je vprašal star gospodar govorečega fanta.

„Kar najprej mogoče! Morda že pojutrišnjem...“ so govorili nekateri. „Pomlad bo kmalu tu, treba je kaj zaslužiti za dom...“

„Vas gre veliko?“

„Ha! precej. Janez iz Grede, tesarjev Vojteh, Andrej iz Porobja. Nabralo se nas bo okoli petnajst.“

„Saj tudi iz Amerike naši pišejo.“ je začel drug gospodar, „da se jim ne godi slabo. Po dva dolarja zaslužijo na dan.“

„Koliko je pa to, dolar?“ je vprašala radovedno neka ženska.

„Bo tako okoli poltretjega goldinarja...“ je pojasnjeval gospodar.

„Bog pomagaj! Kaj toliko!...“ se je čudila ženska.

Na strani je stalo nekaj deklet, ki so gledale otožno na odhajajoče. Ne ena je mislila na svojega, če se vrne kdaj, če ne pozabi na njo. Pravijo, da je v Pešti dosti deklet — in te jim lahko prevzamejo fante.

Dolgo se je še pogovarjala gruda; nazadnje so se začeli razhajati ljudje, eni k večernicam, drugi domov. Kakor navadno — vsak na svojo stran. Trg se je izpraznil, samo pod večer je še par pijancev iskalo poti, tapaje po temi.

Minilo je par dni. Megleno je bilo, deževno in mračno, kakor navadno pred pomladjo...

Komaj se je stajal sneg na kamenitem površju, že se je pokazala siva, mokra zemlja, od dežja in s trdom kmeta iz razpalega kamenja pripravljena — sam razsipajoč se peščavec, prisiljen od vsakoletne mokrote in težavnega obdelanja dati boren živež za kmeta.

Na izoranih skalnih strminah, nekdanj pašnikih — se svelijo drobni kamenčki, med katerimi se le tupatam pokaže zemlja. Borna zemlja daje — boren sad; borno je tudi življenje hribovca.

Vsa vas se razteza po dolini, v katero se steka voda z razvodja; bajte ob vodi so se združile v zaselja. Toda naraščajoče prebivalstvo se peha po pobočju navzgor, razorja pašnike, dela po gorskih rebrih ubožne bajte, ko pa pride na vrh, kjer so že zadnji pašniki in ostala ledina — tedaj pa seže samo na zvezde po zemljo, kajti tu je manjka... In ni več dolgo do tedaj!

Ni čuda, če iščejo ljudje zaslužka, kjerkoli slišijo o njem; beda jih goni iz bajte...

Tudi sedaj... po poti, ki pelje po vodi v mestece, korakajo po dva in trije visokorasli, toda shujšani mladi ljudje. Gredo s culami na vlak... Pone-se jih od kraja beda v zaželjena mesta, kjer se tako lahko zasluži par goldinarjev... Tako lahko se tam dobi denar.

„E, kaj je to težko,“ mislijo pri sebi, „delaš dvanajst ali deset ur na dan, zato pa dobiš sedem desetico, ko moraš za to v vasi delati dva dni ali še več... Celo božje leto se človek muči in muči, pa nikjer nič!... Rij na tem polju in rij, pa te še niti preživiti ne more...“

Take misli se pode po glavi odhajajočim, in upanje na hiter zaslužek jim že naprej razjasnjuje blede obraze...

V času, ko odhaja vlak, se je nabralo precej ljudi na postaji. Iz vsake vasi se je peljal kdo; okoli dvesto ljudi je čakalo na vlak. Hipoma je prišla „mašina“.

Nadaljevanje v prilogi.

Mesto gospoda deželnega odbornika Robiča, ki je bil vsled težke bolezni svoje soproge zadržan, je poročal gospod profesor dr. Hohnjec.

V poljudnih besedah je poslušalcem raztolmačil pojem obstrukcije in pogoje, pod katerimi je dovoljen ta politični silobran. Glede na obstrukcijo slovenskih poslancev v graški deželni zbornici so vsi ti pogoji izpolnjeni v taki meri, da se mora nastop naših poslancev popolnoma odobravati.

Poslušalci, ki so z vidnim zanimanjem sledili govornikovim izvajanjem, so ob koncu z burnim odobravanjem pokazali, da popolnoma soglašajo.

Kmet Bračko nato izjavi v imenu krajevnega odbora S. K. Z., da kmetje obstrukcijo slovenskih deželnih poslancev popolnoma odobravajo in da zahtevajo za Spodnji Stajer samoupravo.

Župan Lorber in mladenič Flucher opozarjata na skrajno slabo in zanemarjeno cesto iz Maribora preko St. Petra in tolmačita veliko nevoljo in ogorčenost, ki vsled tega vlada med tukajšnjim ljudstvom nasproti okrajnemu zastopu in deželnim oblastnikom.

Dr. Hohnjec poda nekaj pojasnil, kako je treba postopati.

Nato se je ob velikem navdušenju in z vsestranskim soglasjem sprejela resolucija, ki izraža poslanecem K. Z. zaupanje in odobrava obstrukcijo.

Končno zavrne predsednik, gospod župnik M. Strakl, nekaj časnikarskih napadov na naše ljudstvo in njegove poslance, in zaključil lepo zborovanje.

Dobova.

Shodu, ki se je vršil dne 13. t. m. ob 8. uri predpoldne, v gostilni gospoda Cvetka, je predsedoval gospod župan Ogorevc iz Rigonec.

Poročal je deželni poslanec dr. Benkovič približno 150 volilcem. Vladovalo je silno ogorčenje radi zavlačevanja uravnave Sotle, Save ter Gabrnice. Zborovalci so soglasno odobrili postopanje Slovenskega kluba v deželnem zboru in zahtevajo od poslancev, da vstrajajo pri obstrukciji, dokler ne dosežejo pozitivnih uspehov, posebno pri uravnavi rek in potokov. Cela velika dobovska župnija odmeva navdušenja za odločen in brezobziren nastop poslancev S. K. Z. Splošno prepričanje je, da se z drobtinami ne smemo več zadovoljiti, ampak, da moramo zahtevati take kose kruha, kot jih dobiva Zgornji in Srednji Stajer. „Proč od Gradca!“ postaja geslo, ki ima meso in kri!

Sromlje.

V nedeljo, dne 13. t. m. se je vršil ob 3. uri popoldne v prostorih gostilne g. župana Petana shod, kateremu je predsedoval g. župan. Prostorna dvorana je bila polna navdušenih mož in mladeničev. Poročal je poslanec dr. Benkovič. Zborovalci so soglasno in navdušeno odobraval odločni nastop poslancev S. K. Z. in jim izrekli neomejeno zaupanje. Pojavilo se je silno ogorčenje nad namero vlade, zvišati davek na vino; poslanec je tem oziru dal pojasnila, ki so zadovoljila zborovalce. Buren odmev je našla misel, naj dežela črtanih 200.000 kron za prenovitev vinogradov postavi v proračun kot podporo za zadržano razpečevanje vina. Na poslance S. K. Z. so se ponavljali živahni „Živio“-klici.

St. Ilj v Slov. goricah.

Včeraj dne 13. februarja je velika množica naših volilcev prihitela na shod S. K. Z. Domača župnija je bila po svojih krepkih moških dobro zastopana. Prihiteli so na shod tudi iz Svičine, Jarenine, St. Jakoba, Kungote, da celo iz Spielfelda in daljnega Sv. Križa nad Mariborom.

Predsedoval je shodu vrli občinski svetovalec Šentiljski gospod Freiham, podpredsednik pa je bil g. Serbinek iz Svičine.

Poslanec Roškar je v nad uro trajajočem, navdušenem govoru predložil zborovalcem položaj slovenske deželnozbornske delegacije v Gradcu. Težavno stališče imajo naši poslanci. Zagrizena nemško-liberalna večina je hotela z nasilnostjo in z raznimi, naše ljudstvo uničujočimi predlogi, takorekoč zadati smrten udarec ne samo slovenskemu narodu, ampak tudi slovenskemu kmetu.

Gospod poslanec je na kratko poročal tudi o svojem delovanju v državnem zboru.

Zborovalci so zelo pazno sledili poročilu priljubljenega poslanca, ter so z ogorčenimi medklici dali duška svoji nevolji nad nestrpnostjo nemško-liberalne večine v deželnem zboru. Govoru je sledilo dolgotrajno navdušeno odobravanje.

Z veseljem so zborovalci tudi enoglasno sprejeli resolucije, s katerimi odobravajo obstrukcijo naših poslancev v deželnem zboru, zahtevajo samoupravo za Spodnji Stajer (burni klici: „Proč od Gradca!“), ter izrekajo Slov. klubu in še posebej poslancu Roškarju neomajano zaupanje.

Ze dolgo se ni noben shod v St. Ilju tako krasno obnesel. Meja je govorila: „Proč od Gradca!“

Sv. Jakob v Slov. gor.

Z največjo pazljivostjo so dne 19. februarja poslušalci, natlačeni v Peklarjevih gostilniških prostorih, sledili krasnim izvajanjem g. drž. in dež. posl. Roškara, ki je razlagal o svojem in svojih tov. delovanju, posebno o različnih predlogih, ki jih je stavil v deželni zbornici. Pojasnil je, kako je nemška večina skrbela le za zgornji in srednji Stajer, pre-

zira pa Slovence, njihove najvažnejše zahteve, potrebe in podpore, a zahteva pa vedno plačevanje deželnih doklad, tako, da so bili naši gg. poslanci primorani, se vsled krivdnosti nemške večine poprijeti zadnjega sredsiva, obstrukcije, s katerim so preprečili nadaljnje delo, proračun. Poročal je o delovanju in uspehih v državnem zboru. Poudarjal je tudi potrebo gospodarske, posebno politične naobrazbe vsakega Slovenca, da lahko zasleduje vsako delo v državnem in deželnem zboru, da ob času volitev ve razsoditi, kakih mož je treba, ki imajo srce in voljo za ljudstvo. Po govoru, ki mu je sledilo splošno odobravanje, se je izrekla g. poslancu zahvala s prošnjo, da nas v kratkem zopet obišče. Shodu je predsedoval g. M. Peklar, zapisnikar je bil Ivan Kapun. Na predlog organista K. Knupleža so se enoglasno sklenile sledeče resolucije:

Na shodu S. K. Z. pri Sv. Jakobu v Slov. gor. dne 13. februarja zbrani zborovalci sklenejo sledeče: 1. Poslanec S. K. Z., posebno g. Roškarju, izrekamo posebno priznanje in zaupanje. 2. Popolnoma soglašamo z nastopom slov. poslancev v državnem, posebno pa v deželnem zboru. 3. Ker nam naši narodni nasprotniki ne dovolijo niti najmanjših pravic, se popolnoma pridružimo g. poslancu Roškarju, ki je zahteval v dež. zboru samoupravo za Slov. Stajer. 4. Slovenske poslance pozivamo, da nikakor ne dovolijo davka na vino. 5. Lovski zakon se mora spremeniti, a le tako, da ne bo kmetu v škodo, kot dosedaj. 6. Slovenske poslance prosimo, da vselej in povsod nastopajo za take naredbe in postave, ki bodo kmečkemu ljudstvu le v korist in pomoč.

Sv. Lovrene na Dravskem polju.

Shod S. K. Z. je bil mnogoštevilno obiskan. G. župnik in dež. posl. O z m e c je poročal o vzrokih slovenske obstrukcije v deželnem zboru, govoril o nečuvnih krivicah, ki jih dela liberalna nemška večina v deželnem zboru. Z velikim veseljem so volilci izrekli svoje odobravanje nad pogumnim nastopom sl. kmečkih poslancev ter jim zagotovili svojega popolnega zaupanja. So pa tudi poslanci S. K. Z. lahko ponos svojih volilcev, ko so si s svojim pogumnim in modrim nastopom pridobili spoštovanje vsepovsod, celo pri nasprotnikih. Zborovalci pa so tudi spoznali in izrekli svoje ogorčenje nad skrajno krivičnim, nasilnim, pristranskim in neparlamentarnim postopanjem Nemcev. Katerega kmeta pa tudi ne bi z gnevom napolnilo, če sliši, kako neollikano, surovo, da pobalinsko so psovali in žalili naš materni jerik, slovenski narod in njegove zastopnike, zlasti kmete. Poslanec Roškar jim je moral zaklicati: „Učite se od slovenskih kmetov olike!“ Da, krvavo potrebno bi bilo, da bi se od nas naučili vsaj najnavadnejše olike in resnico in pravico ljubezni. Bog ve, kako je to, da so liberalni Nemci izgubili ves čut in smisel za resnico, pravico in poštenost. Tudi najbolj divji barbarski narodi je imajo več. Pomislijo naj samo nemški „gospodje divjaki“, kakšno bi oni zatulili, če bi bili Slovenci v večini in bi tako ravnali z Nemci, kakor sedaj oni z nami, prišli s takimi predlogi, kakoršne so prinesli sedaj oni! Vse psovke bi porabili, nebo in pekel bi klicali na pomoč, Slovence bi proglasili za bolj divje in neomikane, kakor so ljudožrci v sredi Afrike. In vendar s a m i delajo tako! Le ostudna hinavščina in skrajna popačenost more tako počenjanje zagovarjati. Čuj, „Stajerci!“ Če bi imeli Slovenci na Stajerskem le desetino tega, kar imajo Nemci kot manjšina na Češkem, bi bilo morebiti drugače. In vendar oni tam obstruirajo. In vlada se poteguje na Češkem na vse kriplice za Nemce, na Stajerskem pa Slovence, namesto da bi nas podpirala in branila proti krivicam nemških liberalcev, gre z njimi roko v roki. To je slavna „nepriustranost“ Bienenrothove vlade! Pluj taki vladi! Mi zahtevamo, da smo povsod, ne samo pri plačevanju davkov, enakopravni! Da pa bodo Nemci lahko imeli mir, mi pa tudi, naj nam dajo prostost. Ne bomo odnehali, dokler se ne bo to zgodilo, dokler ne bomo dosegli samouprave za Slovenski Stajer! To naj si dobro zapomnijo: Nemci in vlada (a tudi grdi izdajalec slov. kmečke stvari, ki nosi ime „Stajerci“). Naše vrle poslance pa pozivamo, da vstrajajo v boju za naše narodne, gospodarske in politične pravice do zmage, ker pravica končno mora zmagati!

Cirkovec.

Popoldne ob 3. uri je govoril isti poslanec v Cirkovecu v Goljatovi gostilni. Tri sobe in veža so bile nabito polne volilcev. Zelo napeta je bila pozornost zborovalcev, ko je poslančeva zgovorna beseda razkrivala krivice, ki se že godijo in ki so se nameravale od nemško-nacionalne večine še pomnožiti slovenskemu ljudstvu ter dale poslanecem povod za obstrukcijo. Iz srea vseh in z burnim „Živio“ odobrene so bile besede gospoda Zorka: „Prav ste storili v tem slučaju slovenski poslanci! Tako naprej in mi volilci bomo vedno z vami!“

Velenje.

Lepo število odločnih mož in mladeničev — zastopane so bile skoro vse občine šoštanjkega okraja — se je zbralo v nedeljo dne 13. februarja v Društvenem domu v Smartnem.

Poročal je gospod deželni poslanec dr. Verstovšek. Dokazal je na podlagi številnih nečuvnih postopanj nemške večine glede na gospodarske težnje slovenskega Stajerja. V krepkih besedah je ozna-

čil vzroke, ki so prisilili poslance S. K. Z., da so segli po obstrukciji. Med zborovalci je vladalo silno ogorčenje radi nasilnega gospodovanja nestrpnih nemških poslancev in z velikim navdušenjem so bile sprejete resolucije, v katerih izrekajo volilci svoje neomajno zaupanje poslancem S. K. Z. in jih pozivljejo, naj vstrajajo v težkem boju, dokler ne dosežejo samouprave za Spodnji Stajer.

Vedno in vedno so se ponavljali gromoviti živoklici na naše vrle poslance, ki so s svojim odločnim nastopom dosegli ugled slovenskemu ljudstvu spodnještajerskemu in zabranili nebrojno novih krivic.

Z velikim navdušenjem je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri se obsoja nedostojno psovovanje slovenskih poslancev in slovenskega ljudstva in se brez-pogojno zahteva, da poslanci kaj takega več ne dopuste.

Shodu je predsedoval gospod župan Skaza; resolucije je pa predlagal gospod župan Šentiljski Koren; navzoča sta bila tudi vrta župana iz Skal in Pake.

Slovenjgradec.

Neprijetno vreme ni ustavilo naših vrlih mož, da bi ne bili prišli na shod v Slovenjgradec. Do 200 se jih je zbralo od vseh strani slovenjgraškega okraja. Zastopane so bile vse občine od Mislinje in od Sp. Dravograda, celo daljni Razbor je bil zastopan. Shodu je predsedoval g. Rotovnik. Zborovalci so pazljivo sledili izvajanjem poslanca g. dr. Verstovškega, ki je v ostrih besedah bičal gospodarstvo nasilne nemške večine v deželni hiši v Gradcu. Na podlagi števil iz proračuna je dokazal, kako pristransko in nepošteno postopa vladajoča klika s Spodnjimi Stajerci in utemeljeval z ozirom na bodočnost upravičenost obstrukcije. Poslušalci so g. govornika, ogorčeni radi nečuvnih krivic, katere seka nemška večina slovenskemu ljudstvu, velikokrat spontano prekinili in v medklicah dali duška svoji nevolji radi neznoznega nemškega režima. Pesti so se stiskale zborovalcem, ko so slišali o neverjetnih krivicah, ki jih hočejo naprtili slovenskemu ljudstvu nemški nestrpneži. Z navdušenjem in z viharinimi „Živio“-klici so bile sprejete predlagane resolucije, v katerih se zahteva samouprava za slovenski Stajer, in pa izraža zaupanje poslancem S. K. Z.

Sv. Peter v S. d.

Shod, sklican po dež. posl. g. Terglavu, je nad vse pričakovanje imenitno vspel. Ljudstvo, sami krepki možje in fantje od blizu in daleč, napolnilo je do zadnjega kotička prostorno dvorano pri g. Žganku, ter je pazljivo in z velikim zanimanjem sledilo poldrugo uro trajajočim izvajanjem in poročilu g. deželnega poslanca o svojem in tovarišev delovanju v deželni zbornici. Poročilo se je z velikim navdušenjem in odobravanjem vzel na znanje ter se soglasno izreklo popolno zaupanje naši slovenski kmečki delegaciji za njih krepki in neustrašni nastop za koristi Spodnje Stajerske v deželni zbornici. Zagrmelo je našim poslancem po dvorani trikratni gromoviti „Živio“.

Zborovanja se je udeležilo tudi mnogo nasprotnikov Kmečke zveze, kateri so tudi javno hvalili nastop in delovanje naših poslancev. Le neizogibni gotovelski „cesar“ poskrbel je koncem zborovanja za primerno zabavo. Odprl je svojo lajno in hotel deklamirati iz vira svoje učenosti „Narodnega Lista“ naučeno pesem o povišanju deželnih doklad na pivo. Četudi je g. deželni poslanec to zadevo natančno pojasnil in z dokazi podprl. Zato so pa zborovalci udarili v bučen smeh, ko je začel ponujati svojo plitvo učnost. Zato so se pa deželnemu poslancu g. Terglavu ponovile prisrčne ovacije. Živeli naši vrli slovenski poslanci!

Sv. Križ tik Slatine.

Od Kostivnice do Zetal so iz vsega rogaškega okraja prihiteli najvrlejši možje, gotovo 150, na shod, kateremu je predsedoval najstarejši župan M. Debelak. Zvesto so zborovalci poslušali poslanca g. V r e c k o, ki je v krepkih besedah slikal krivice, ki se gode v Gradcu slovenskemu kmetu in dokazal, da je moralo priti do obstrukcije. Za njim je kratko govoril župan Roškar, ki je drastično dokazal „ljubezen“ Nemcev do Slovencev: razdelitev slatinske občine in šolskega okoliša Sv. Križ; 24 slatinskih otrok ima tri učitelje, 500 križevskih pa zadnji teden samo enega. Enoglasno in z nepopisnim navdušenjem je bila sprejeta sledeča resolucija: Volilci, zbrani dne 13. februarja na javnem shodu pri Sv. Križu tik Slatine, popolno odobrujejo obstrukcijo „Slovenskega kluba“ v deželni zbornici v Gradcu ter zahtevajo od svojih poslancev, naj neustrašeno vstrajajo na tej poti, dokler Slovenci ne dobijo tistih pravic, kakor Nemoi v narodnem in gospodarskem oziru. Posebno zahtevalo izrekajo svojima poslancema dr. Korošcu in Jakobu Vrečko za ves njun sedanjí trud. Ker za Slovence ni pravice v Gradcu, hočemo za Spodnji Stajer lastno samoupravo glede šolstva in gospodarstva. Proč od Gradca!

Loka pri Zidanem mostu.

Shod se je krasno obnesel. Poslanec P i š e r je poročal o krivicah v deželnem zboru. Zborovalci so vsem točkam pazno sledili, odobraval izvajanja ter sklenili soglasno zaupanje deželnim slovenskim poslancem. Sprejelo se je tudi več drugih zahtev v posebno resolucijo.

Sprejele so se sledeče resolucije:

1. Zahtevamo premembo lovske postave v smislu, da se proglasi zajec za škodljivca;
2. k nameravani postavi o vodnem pravu ugovarjamo zoper nastavljanje novih uradnikov za vodno varstvo, ker je že itak zadosti uradnikov;
3. na pivo se naj le naloži višji davek, ugovarjamo pa zoper zvišanje deželnihih doklad;
4. odobravamo pogumni nastop slovenskih posl. v štajerskem deželnem zboru in zahtevamo, da tudi zanaprej vstrajno branijo pravice in koristi slovenskega ljudstva;
5. zahtevamo poldnevni pouk v ljudski šoli;
6. zahtevamo zavarovanje za starost in onemoglost, pa tako, da bo vsak za sebe plačeval, ne pa za druge, in naj bi se začelo zavarovanje z 20. letom starosti, ter naj se že s 60. letom dobiva zavarovalno podporo.

Laški trg.

Shod je uspel zares veličastno. Velika dvorana pivnice je bila natlačena polna. Izvajanja so vsi odobraval, ter izrekli poslancem zaupanje. Prišli so tudi liberalci, a se zadržali mirno. Govoril je poslanec **Pišek**.

Sprejele so se sledeče resolucije:

1. Zborovalci na shodu v Laškem dne 13. febr. popolnoma odobravajo pogumni nastop poslancev S. K. Z. v štajerskem deželnem zboru, jim izrekajo popolno zaupanje in zahtevajo, da tudi zanaprej vstrajno branijo pravice in koristi slovenskega ljudstva;
2. zahtevajo premembo lovske postave v tem smislu, da se proglasi zajca za škodljivca;
3. drevesa iz deželnihih drevesnic naj se oddajo posestnikom po znižanih cenah, revnim pa zastonj;
4. da se pouk v ljudski šoli uredi v prid kmečkemu ljudstvu, ter se zniža obveznost obiskovanja od 6. do 12. leta, prostovoljni obisk pa naj ostane do 14. leta.

Zreče.

Shod v Zrečah krasno uspel. Volilci so poslancem Novaku burno pritrjevali. Vsi odobrujejo nastop svojih poslancev.

Konjice.

Shod dež. poslanca g. Novaka je bil preteklo nedeljo dobro obiskan. Z navdušenjem so volilci sprejeli njegovo poročilo, ter njemu kakor vsem drugim poslancem S. K. Z. zagotovili popolno zaupanje, s prošnjo, naj vstrajajo na tej poti v boju za pravice slovenskega spodnještajerskega ljudstva.

Sv. Urban pri Ptuj.

V nedeljo, dne 13. svečana zjutraj po rani sv. maši je imel naš vrli poslanec g. Ant. Meško v gostilni J. M., dobro obiskan shod. Govoril je v jedrnatih besedah in orisal pošteno delovanje naših poslancev v deželnem zboru v Gradcu. Večina nemških poslancev, ki nam na slovenskem štajerskem bodisi v narodnem ali gospodarskem oziru ne privoščijo niti drobtinice, zahteva od nas v svoji nadutosti vedno novih davkov in doklad. Zato boj ji. Izreklo se je zaupanje poslancu S. K. Z.

Sv. Lovrenc v Slov. gor.

V nedeljo, dne 13. t. m. popoldne je tukaj posl. Meško poročal o delovanju slovenske delegacije v štajerskem deželnem zboru. Shoda se je udeležilo navzlic neugodnemu vremenu nad 200 ljudi; predsedoval je predsednik našega izobraževalnega društva g. Matija Tikvič. G. poslanec je razlagal, kako so se naši poslanci v Gradcu potegovali za slov. kmečko ljudstvo, in kaj jih je naposled nagnilo, da so posegli po obstrukciji in s tem preprečili nadaljnje delovanje deželnega zbora. Nerači so poprijeli za to orožje, ali ni šlo drugače. Nemci so mislili, da bodo strli obstrukcijo, pa ni šlo. Vrste naših mož niso mogli prečeti, in tako je prišlo naposled do tega, kar nam je že znano, da se je namreč zasedanje deželnega zbora odgodilo. Slovenski poslanci so s svojo vstrajnostjo zmagali, to jim priznavajo celo nasprotniki, in kar je trezno mislečih Nemcev, tudi njihovo taktiko odobravajo, vsaj indirektno, čeprav si naravnost ne upajo tega povedati. — Tako nekako je izvajal poslanec Meško. Kmetje so bili veseli, ko so videli, kako se njihovi stanovski tovariši, katere so lansko leto poslali v Gradec zastopati naše težnje, zvesto borijo za naše pravice. Zato se je g. Koser v imenu navzočih zahvalil g. poslancu za govor in predlagal, da se poslancem S. K. Z. izreče zaupanje, kar je bilo brez ugovora enoglasno sprejeto. Naši poslanci, tako je dejal g. Koser, naj ne odjenjajo, ampak naj vstrajajo na potu, katerega so nastopili, pokažejo naj nasprotnikom, da nismo manj vredni, ampak še več, kakor oni. In to je res; kakor je poslanec Meško dejal, mi Nemcem ne kratimo njihovih pravic, ampak želimo samo pravice na svojih tleh, oni pa tam, kjer so v manjšini, terjajo tolerantnost, kjer so pa v večini, je odrekajo drugim.

Smarje pri Jelšah.

Gospod poslanec Vrečko je v obširnem in temeljitim govoru našteval krivice, ki se gode od nemške liberalne večine v deželnem zboru Slovincem v narodnem in gospodarskem oziru.

Zborovalci so z zanimanjem sledili njegovim izvajanjem in odobraval odločni in vstrajni nastop slovenskih poslancev.

Predsednik shoda stavi sledečo resolucijo:

„Volilci, zbrani na shodu S. K. Z. v Smarju pri Jelšah dne 13. februarja 1910

odobravajo obstrukcijo slovenskih poslancev ter jim naročajo, da vstrajajo na tem stališču, dokler ne izvojujejo narodnih in gospodarskih zahtev spodnještajerskih Slovincem;

izrekajo deželniima poslancema gospodu Vrečku in gospodu Pišek, in sploh vsem poslancem S. K. Z. za njih energičen nastop v deželnem zboru popolno zaupanje;

javno protestirajo proti krivični vsenemški nadvladi in najodločneje obsojajo njeno surovo psovaje slovenskih poslancev in slovenskega ljudstva;

zahtevajo, da se upoštevajo zadeve slovenskih davkoplačevalcev, kakor tudi predlogi, katere stavijo naši poslanci v deželnem zboru;

ako pa nas in naših poslancev nočejo upoštevati, potem je naša parola: Proč od Gradača, in zahtevamo samoupravo za Spodnji Štajer.

Sv. Jurij ob Taboru.

Shoda, katerega je sklicala Slovenska kmečka zveza v Savinjski dolini, sta se izborna vršila.

Pri Sv. Juriju ob Taboru se je po ranem svetem pravilu zbralo v cerkveni hiši do 250 zavednih kmetov-gospodarjev, ki so z vidnim navdušenjem sledili besedam govornika, kateri je v vznešenih besedah razpravljal o delovanju slovenskih deželnihih poslancev v Gradcu.

Gospod deželni poslanec Terglav je pojasnil razloge, na podlagi katerih so bili primorani nastopiti pot obstrukcije.

Obrazložil je poslanec Terglav tudi okvirni zakon za zvišanje davka na pivo ter je povdarjal, da se je po temeljitim študiranju tega vprašanja odločil, glasovati rajši za davek na pivo, kakor pa da bi se zvišale doklade na zemljiški, hišnorazredni in obrtni davek, kar so mu vsi zborovalci-hmeljarji soglasno odobraval.

Predlagala se je nato resolucija, katera je bila z velikanskim navdušenjem soglasno sprejeta, in ki izreka poslancem S. K. Z. popolno zaupanje, ker so pričeli z obstrukcijo, in zahteva nadaljnji možat nastop.

Piščanj.

Političen shod v nedeljo se je obnesel prav dobro. Zbranih je bilo do 200 mož in fantov iz Piščanja, Prevorja in Zagorja, in tudi nekaj iz Kozlega.

Govoril je deželnega glavarja namestnik dospod dr. Jankovič. Najprej si je prav pošteno privoščil hinavskega „štajerca“, ki lažljivo zagovarja svoje nemške bratce in pravi, da so slovenski poslanci krivi, da se za ljudstvo ničesar ne doseže. Nato je g. poslanec v dobro uro trajajočem govoru v prav jedrnatih besedah in na prav žalostnih vzgledih naslikal, kako se skrbi v Gradcu za Slovence, in kako se tam godi slovenskim poslancem.

Z velikim ogorčenjem so navzoči poslušali vse vnebovpijoče krivice, ki se nam gode od strani nadutih nemških nacionalcev v deželnem zboru. Vsi zborovalci so z navdušenjem odobraval odločen nastop naših vrlih poslancev, in vsi so za to, da se boj nadaljuje do skrajnosti.

Zelo živahna je bila debata o nameravani novi železnici, ki bi naj prerezala kozjanski okraj, in pa o novi cesti čez Prevorje.

Z velikim odobravanjem so se enoglasno sprejele od predsednika, g. dekana Tomažiča, predlagane resolucije, v katerih izrekajo zborovalci poslancem S. K. Z., posebno dr. Jankoviču, popolno zaupanje in odobravajo obstrukcijo. Zahtevajo tudi cesto čez Prevorje.

Razne novice.

Iz sodnije. Za sodnijske poduradnike pri c. kr. okrožni sodnji v Mariboru so imenovani prejšnji sodnijski slugi: Jožef Dolinšek, Janez Jug in Pavel Kebler.

Železniški shod. V petek, dne 18. februarja 1910 popoldne ob 3. uri se vrši v Krškem, hotel Gregorič, druga seja železniškega odbora za progo Ptuj—Rogatec—Brežice—Novo mesto. V tej seji se store končni sklepi glede trasiranja. Prošnja podpisanih za dovoljenje predkoncesije je v železniškem ministristvu že rešena in se v kratkem vroči dotični predlog. Med tem časom se je dne 24. prosinca osnoval veliki osrednji železniški odbor v Ljubljani; vrh tega se ustanove krajni odbori; tako tudi en odbor za krško dolino od Brežic (Krškega do Žužemberka. Tedaj bi imeli naenkrat tri odbore za trasiranje iste proge. To je vsekako nezdravo razmerje; vrh tega pa škoda trojnih stroškov. Vsekakor treba misliti, kako temu razmerju konec napraviti. Zato se vsak član tega odbora pozivlja, da v ta namen stopi v stik z znanimi člani starega odbora in jih eventualno povabi k seji v Krško, da se položi temelj skupnemu delu. Vsaj vsem interesentom skupni del proge naj bi se trasiral od skupnega odbora na skupne stroške; krajevni odbori pa naj na svoje stroške trasirajo one male marjante, ki leže le v njih interesu, n. pr. v kozjanskem, v breškem okraju, zlasti pri Brežicah, v krškem okraju itd. Revizija trase naj bi se šele tedaj vršila, ko bodo vsi projekti gotovi; železniško ministristvo in drugi merodajni faktorji, po

sebno vojno ministristvo, se bodo končno odločili za eno ali drugo traso. Stari odbor je dal del svoje trase pregledati po inženirjih; toda trasiranje mu dela baje finančne težave.

Nemškonacionalna omika se leto za leto javlja na čisto orientalski način, ki sicer pri omikanih narodih ni v navadi. Kakor že tolikokrat, sta tudi v noči od 2. do 3. t. m. dva neznana nemškonacionalna olikanca pustila pred hišo Družbe sv. Mohorja v Celovcu znake svoje smrdljivosti in pomazala kljuko z nemškonacionalno dišavo. Vrh tega sta še pozvonila in — zbežala. Gotova snov, ki jo opažamo pri nemškonacionalcih v besedi in dejanjih, bo postala počasi znak nemške nacionalnosti.

Nemška surovost. Zopet imamo nov vzgled, na kako visoki kulturni stopinji stoji nemški Herrenvolk. Dne 10. t. m. se je namreč pisec teh vrst sešel v Gradcu v gostilni „Zum Schwan“ (Anenstrabe) slučajno s štirinajstimi Slovinci. Sedeli smo skupaj za mizo in se mirno in še prav tiho pogovarjali — slovensko, seveda. Ko zaslišita slovensko govorico dva na drugem koncu mize sedeča tevtonska poslanca, planeta pokonei, kakor bi jih pičil gad, češ, da s tem, ker slovensko govorimo — provociramo, in da naj govorimo nemško, sicer nas iztirajo. Mirno se jim je povedalo, da drugi sorojaki nemški ne razumejo, in torej ne morejo govoriti nemški, toda nič ni pomagalo. Vsi navzoči Nemci so se vzdignili in nas začeli psovati s takšnimi priimki, kakoršnih se nahaja le v „blagolasmni“ nemščini. Grozili so nam s palicami, z vrčki, steklenicami itd. Vsi natakariji so se postavili takoj na stran Nemcev. Pride gostilničar sam. Slovinci smo mu povedali, kako nasilno se z nami ravna, toda on nam reče, naj govorimo nemško, ali lokal zapustimo. Izvolili smo zadnje, toda kako oditi? Bili smo v smrtni nevarnosti, ker nemška druhal je bila, kakor trop steklih psov in je komaj čakala, da plane na nas. Komaj smo skozi stranska vrata odnesli pete. Zahtevali smo od gostilničarja, da nam pove ime napadalec, toda rekel je, da jih ne pozna. Pač najboljši izgovor! V takih razmerah torej živimo Slovinci v Gradcu! Žalostno! Ako hočeš biti varen življenja, zataji svoj jezik in govori nemško, ako ne, te pobijejo kakor psa. Ali se res ne da temu opomoči? Krvavo potreben bi bil Slovincem v Gradcu lokal, kjer bi se lahko brez skrbi zbirali, slovensko govorili, prirejati razne prireditve itd., sicer je vsak napredok Slovincem v Gradcu nemogoč. Kakor sem slišal, so v zgoraj omenjeno gostilno radi zahajali tudi Slovinci. Ako je pa po tem dogodku še to gostilno priporočati, naj si cenjeni čitatelj vsak sam sodi. — Prosimo, da to ponatisnejo vsi slovenski listi.

Vojaški dopusti za čas žetve se bodo tudi letos podeljevali. Trajali bodo tri tedne. Razven tega se bo gledalo, da pesestniki in pri posestnikih uslužbeni ljudje ne bodo poklicani k vojaškim vajam ob času, ko je na kmečkih posestvih največ dela.

Vojaški konji. Kakor dosedaj, bodo tudi letos oddal vsak kavalerijski polk 50 konj v zasebno uporabo, kojim treba le na leto enkrat k vajam. Toda novno upeljano je, da pridejo konji že po petih letih v privatno last in da odpadejo vsake premije, ki so se morale plačevati. Dosedaj so prešli šele po šest letih v zasebno last.

Koleki. Do 31. marca t. l. bo treba menjati stare koleke, ker potem izgubijo vso veljavo.

Občni zbor Podpornega društva organistov dne 27. januarja v Poljčanah. Vkljub skrajno slabemu vremenu se je zbralo precejšnje število udov. G. Karol Bervar je govoril o dolžnostih in plačah organistov. Plača ali pravzaprav miloščina, katero dobivajo organisti za svoje delo, je proti temu, kar se dandanes zahteva od organista, nekaj nečuvnega. Babil se je obširno s predlogom poslanca Kukovca o odpravi bernje. Navzoči so proti dr. Kukovčevemu predlogu burno protestirali, ker se jih s tem oropa še vsaj tega bore malo, kar dobijo. Tajnik Frano Klančnik poroča, da je imelo društvo leta 1909 78 udov, in sicer 1 častnega, 4 ustanovnike, 20 izvrševalnih in 23 podpornih. Društvo: odbor je imel 2 seji, in sicer eno v Celju in eno v Smartnem na Paki. Dopisov se je rešilo 611. Blagajnik I. Skrabar poroča: Dohodkov je imelo društvo l. 1909 K 177 10 vin. Stroškov pa K 76 23 vin. Preostanka 100 K 87 vin. Vsega premoženja ima društvo koncem leta 1909 K 1925 30 vin. Društvu sta na novo pristopila ta dan dva ude. V odbor se volijo sledeči: Predsednik: g. Karol Bervar, organist v Celju. Podpredsednik: Valentin Raztočnik v St. Juriju ob juž. žel. Blagajnik: Jakob Skrabar v Grižah. Tajnik: Frano Klančnik v Smartnem na Paki. Odbor: Frano Koner, organist v Poljčanah, Božidar Drole, organist v Sv. Juriju pod Taborom; Jakob Kos, organist v Slovenski Bistrici; Alojz Zorine, organist v Laporju; Dragotin Zelič, organist v Smarju. Organistu I. Valenčaku se dovoli podpora v znesku 20 kron. Tudi se je sestavil protest proti odpravi bernje in se odposlal nemu deželnemu poslancu. Tudi se je poslala prevz. knezoškofu udanostna izjava v Maribor. Kakor se razvidi iz tega, društvo lepo napreduje, dasiravno se je nekdo blagovolil v ljubljanskem C. G. izraziti, da to društvo ne more imeti zaupanja, ker mu stojijo na čelu osebe, katere imajo premalo socialne izobrazbe. In kolegi na Kranjskem?

Sv. Anton v Slov. gor. Poročilo se je dne 24. januarja t. l. bivši trgovec Josip Holec iz Smolinje z gosposko Genovefo Pučko iz Kutinje pri Sv. Jurju ob Ščavnici!